



WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 6 maja 2026 r.
PS.I.431.4.6.2026.JK

**Pan
Ryszard Kasprzycki
Kierownik Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Kietrze
ul. Wojska Polskiego 21
48-130 Kietrz**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kietrze
ul. Wojska Polskiego 21, 48-130 Kietrz

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 20 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 ze zm.) oraz w związku z art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158).

3. Zakres kontroli:

- 1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹;
- 2) **okres objęty kontrolą:** od 1 stycznia 2025 r. do dnia kontroli.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa.

5. Tryb kontroli: zwykły.

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

6. Termin kontroli: od 19 marca 2026 r. do 20 marca 2026 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- Jakub Krajewski – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- Elżbieta Knosala – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu;
- Wojciech Medoliński – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. Kierownik jednostki kontrolowanej:

Ryszard Kasprzycki, Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kietrze, pełniący tę funkcję od dnia 1 lipca 1991 r.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kietrze² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- prawidłowość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, braku nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszaniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych;

² Dalej nazywany „MOPS w Kietrze”.

- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- braku upoważnienia Kierownika MOPS w Kietrze do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych pomimo faktu, że osoba ta podejmuje czynności w ramach tych postępowań, co narusza art. 20 ust. 3 ustawy;
- braku upoważnienia jednego pracownika MOPS w Kietrze do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych pomimo faktu, że osobie tej przypisano w zakresie obowiązków realizację zadań wynikających z ustawy, co stanowi naruszenie art. 20 ust. 3 ustawy;
- upoważnienia pracownika socjalnego do realizacji zadań wynikających z ustawy przy jednoczesnym naruszeniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej, co narusza art. 20 ust. 4 ustawy;
- powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych jedynie tytułu rozporządzeń bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie;
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- pozostawienia wniosku o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z dnia 23 grudnia 2025 r. bez rozpatrzenia przed upływem terminu, który został wyznaczony stronie na uzupełnienie braków formalnych wniosku, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy.
- nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych;
- nierealizowania przez organ przed wydaniem decyzji odmownych obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., co narusza również art. 9 k.p.a.;
- prowadzenia metryk spraw administracyjnych w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

Ustalenia kontroli.

Z informacji przekazanej przez Kierownika MOPS w Kietrze, która została przesłana w dniu 10 marca 2026 r., a następnie sprostowana oświadczeniem Kierownika MOPS w Kietrze z dnia 20 marca 2026 r. (w zakresie ilości wydanych decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne) wynika, że w okresie poddanym kontroli wydano:

1. **98** decyzji przyznających świadczenia rodzinne, w tym:
 - a) **35** decyzji przyznających zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
 - b) **46** decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny,
 - c) **4** decyzje przyznające świadczenie pielęgnacyjne (wydane wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.),
 - d) **8** decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
 - e) **5** decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie.
2. **4** decyzje odmawiające przyznania świadczeń rodzinnych, w tym:
 - a) **1** decyzję odmawiającą przyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
 - b) **3** decyzje odmawiające przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.
3. **2** decyzje orzekające o świadczeniach nienależnie pobranych, z których **1** dotyczyła nienależnie pobranego zasiłku pielęgnacyjnego, a **1** dotyczyła nienależnie pobranego świadczenia rodzicielskiego.

Ponadto w okresie poddanym kontroli organ pozostawił **4** wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych bez rozpoznania.

Z informacji przekazanej przez Kierownika MOPS w Kietrze wynika również, że w okresie poddanym kontroli nie była wypłacana zapomoga, o której mowa w art. 22a ust. 1 ustawy. Ponadto Rada Miejska w Kietrze nie ustanowiła świadczenia na rzecz rodziny dla osób zamieszkałych na terenie Gminy Kietrz na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 22b ust. 1 ustawy.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano losowo wybraną dokumentację **44** postępowań, w tym:

- **11** spraw (31,43%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- **10** spraw (21,74%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny;
- **4** spraw (100%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne wydanych wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.;
- **4** spraw (50%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;
- **5** spraw (100%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
- **1** sprawy (100%) zakończonej wydaniem decyzji odmawiającej przyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego;
- **3** spraw (100%) zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka;
- **2** spraw (100%) zakończonych wydaniem decyzji orzekających o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych;
- **4** spraw (100%), w których wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych został pozostawiony bez rozpoznania.

Do Wojewody Opolskiego przekazano **6** spraw w celu ustalenia czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Od żadnej z wydanych w kontrolowanym okresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

Na dzień kontroli w MOPS w Kietrze nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne lub do osoby pobierającej te świadczenia uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do poszczególnych świadczeń rodzinnych, a także odmowy lub weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, o którym mowa w art. 5 ust. 7 ustawy;
- pozostawania dziecka pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, o którym mowa w art. 7 pkt 5 lit. e ustawy;
- ustalania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego z zastosowanie reguł określonych w art. 5 ust. 3-3c;
- ustalania prawa do zasiłku rodzinnego osobie, której prawo do świadczeń rodzinnych w stosunku do danego dziecka uzależnione było od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, o którym mowa w art. 5 ust. 7a ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy;
- przyznania zasiłku pielęgnacyjnego osobie, która ukończyła 75 lat na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy;
- przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobom wskazanym w art. 17 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- przyznania świadczenia rodzicielskiego ojcu dziecka na zasadach określonych w art. 17c ust. 2 ustawy.

1. Prawdliwość upoważnienia pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie świadczeń rodzinnych

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy organ właściwy może, w formie

pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W dniu 30 kwietnia 2004 r. Burmistrz Kietrza na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy wydał upoważnienie nr 9/04, mocą którego upoważnił Kierownika MOPS w Kietrze do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych. Przedmiotowe upoważnienie nie obejmuje prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, lecz jedynie wydawanie decyzji w tych sprawach. Analiza poddanych kontroli akt postępowań w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych wykazała jednak, że Kierownik MOPS w Kietrze nie tylko wydaje decyzje administracyjne, ale również podejmuje inne czynności w toku postępowań administracyjnych (na przykład podpisuje wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosków). Z tego powodu powinien dysponować również upoważnieniem do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych.

Do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych wraz z prawem do wydawania decyzji w tych sprawach Burmistrz Kietrza na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy upoważnił zastępcę Kierownika MOPS w Kietrze, będącą jednocześnie pracownikiem socjalnym zatrudnionym w jednostce (upoważnienie z dnia 7 września 2007 r.). Do prowadzenia postępowań bez prawa do wydawania decyzji Burmistrz Kietrza upoważnił również jednego pracownika MOPS w Kietrze (upoważnienie z dnia 5 października 2017 r. nr 1/2017/FA). Zadania wynikające z ustawy realizowane są również przez innego pracownika MOPS w Kietrze, któremu w zakresie obowiązków powierzono m.in. przyjmowanie wniosków dot. świadczeń rodzinnych, ich weryfikację oraz naliczanie świadczeń rodzinnych. Dla osoby tej organ właściwy nie wydał jednak upoważnienia wynikającego z art. 20 ust. 3 ustawy, co stanowi naruszenie tego przepisu.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia we wskazanym wyżej zakresie.

2. Prawidłowość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, braku nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszaniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej

Zgodnie z normą prawną wyrażoną w art. 20 ust. 4 ustawy, w przypadku upoważnienia kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, w ośrodku tym tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Realizacja świadczeń rodzinnych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Zgodnie z § 16 Załącznika do Zarządzenia Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kietrze z dnia 31 grudnia 2018 r. nr 1/R/2018 w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kietrze prowadzenie postępowań dotyczących świadczeń rodzinnych należy do zadań realizowanych przez pracowników do spraw świadczeń i funduszu alimentacyjnego.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w okresie poddanym kontroli do wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych – oprócz kierownika MOPS w Kietrze – upoważniony został również jeden pracownik będący pracownikiem socjalnym tej jednostki. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) ośrodek pomocy społecznej [...] zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Według statystyki ludności obejmującej liczbę ludności zameldowanej na pobyt stały w Gminie Kietrz na dzień 7 stycznia 2026 r. gmina ta zamieszkiwana jest przez 9.447 mieszkańców. Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu rocznym z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach - MRPiPS-03 za rok 2025, liczba

rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych wyniosła 202. Oznacza to, że aby wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, o którym mowa w art 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej był spełniony, MOPS w Kietrze powinien zatrudniać przynajmniej 5 pracowników socjalnych. Jak jednak wynika z danych ujawnionych w sprawozdaniu rocznym "Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej" - MRPiPS-06 za rok 2025, według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. w MOPS w Kietrze zatrudnionych było jedynie 4 pracowników socjalnych. W związku z tą okolicznością, upoważnienie pracownika socjalnego do realizowania zadań wynikających z ustawy narusza normy zatrudnienia pracowników socjalnych i stoi w sprzeczności z przepisem art. 20 ust. 4 ustawy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia we wskazanym wyżej zakresie.

3. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

3.1. Ustalenia dotyczące wszystkich świadczeń rodzinnych

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie wydane w kontrolowanym okresie decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego, tj. Burmistrza Kietrza. Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z brzmieniem art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie wydane w kontrolowanym okresie decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego tj. Burmistrza Kietrza.

W przypadkach, gdy prawo do świadczeń rodzinnych zależne było od ustalenia dochodu rodziny, organ każdorazowo dokonywał jego obliczenia. We wszystkich kontrolowanych przypadkach organ I instancji prawidłowo ustalił wysokość miesięcznego dochodu rodziny.

Przyznanie lub odmowa prawa do świadczeń rodzinnych oraz orzeczenie w zakresie nienależnie pobranych świadczeń każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej.

Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanych decyzjach rozstrzygających w zakresie świadczeń rodzinnych organ przywoływał przepisy ustawy, k.p.a., rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1340) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2024 r. poz. 1238). Konstruując podstawy prawne wydawanych decyzji, organ wskazywał jedynie tytuły wskazanych wyżej rozporządzeń - bez określenia konkretnych jednostek redakcyjnych tych aktów prawnych, które znalazły zastosowanie w sprawie. Praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. z precyzyjnym wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego. Brak wskazania, który z paragrafów rozporządzeń znajduje zastosowanie w sprawie narusza ten wymóg.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za niewystarczające uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji (m. in.: wyroki NSA z 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt III SA 8192/98, z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt II GSK 177/07). Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną

decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu (por. tezę drugą wyroku NSA z 24 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36).

We wszystkich poddanych kontroli sprawach zakończonych wydaniem decyzji organ sporządził uzasadnienia, które nie spełniały wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a., w szczególności w zakresie dowodów, na podstawie których określone okoliczności faktyczne zostały uznane za udowodnione. W uzasadnieniach decyzji odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego oraz decyzji odmawiających prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka organ zasadniczo ograniczał się do stwierdzenia, jaką wysokość dochodu rodziny ustalono w toku postępowania dowodowego, ile wynosi dochód na osobę w rodzinie oraz wskazywał, że kwota ta przekracza kwotę kryterium dochodowego. Brak było natomiast jakichkolwiek informacji dla strony, na podstawie jakich dokumentów dochody te zostały ustalone. Również w decyzjach przyznających prawo do tych świadczeń organ nie wskazywał konkretnych dowodów, na których się oparł podczas ustalania stanu faktycznego. Jak wynika z art. 75 § 1 k.p.a., dowodem w postępowaniu administracyjnym jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 października 2021 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I GSK 503/21 organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału zebranego w toku postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe. Ponadto w decyzjach odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego organ stwierdzał, że w sprawie nie mogły znaleźć zastosowania reguły określone w art. 5 ust. 3-3c ustawy bez wskazania konkretnych obliczeń świadczących o tym, że kwota przekroczenia jest zbyt duża, aby przepisy te mogły znaleźć zastosowanie.

Biorąc pod uwagę powyższe, nie sposób uznać, że uzasadnienia decyzji administracyjnych w kontrolowanych przypadkach były sporządzane w sposób rzetelny. Nierzetelnie sporządzone uzasadnienie decyzji skutkuje tym, że nie jest ono zrozumiałe dla strony i nie wie co kierowało organem, który podjął rozstrzygnięcie

określonej treści. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 24 kwietnia 2018 r. sygn. akt I OSK 1351/16 podkreślił, że do naruszenia art. 107 § 3 k.p.a. dochodzi wtedy, gdy uzasadnienie decyzji nie zawiera wszystkich elementów, wymienionych w tym przepisie albo gdy mimo formalnej poprawności jego treść - ze względu np. na ogólnikowość stwierżeń i argumentów - nie pozwala na skontrolowanie poprawności rozstrzygnięcia sprawy, a tym samym czyni w stopniu istotnie wątpliwym poprawność przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawie.

Obowiązek sporządzenia uzasadnienia decyzji odpowiadającego wymogom określonym w art. 107 § 3 k.p.a. stanowi realizację, w postępowaniu administracyjnym, zasady przekonywania, określonej w art. 11 k.p.a. Wyrażona w art. 11 k.p.a. zasada przekonywania jest bardzo silnie związana z zawartą w art. 8 k.p.a. zasadą ogólną pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa. Prawidłowe uzasadnienie decyzji administracyjnej ma więc nie tylko znaczenie prawne, lecz także wychowawcze, bowiem pogłębia zaufanie uczestników postępowania do organów państwa, w tym przypadku – do organów administracji publicznej. Motywy decyzji powinny odzwierciedlać rację decyzyjną i wyjaśniać tok rozumowań prowadzących do zastosowania konkretnego przepisu prawa materialnego do rzeczywistej sytuacji faktycznej.

3.2. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

Ustalono, że we wszystkich kontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny został przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1, 1a i 1b ustawy w prawidłowej wysokości, stosownie do wieku dziecka, tj. zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1–3 ustawy.

Ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, organ działał zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, czyli gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,00 zł lub w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności - 764,00 zł.

W sytuacji utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy.

W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy dochód ustalano na podstawie dochodu członka rodziny, powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane było prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4b ustawy.

Ustalając dochód z gospodarstwa rolnego (1 wniosek), organ dokonał obliczeń zgodnie z przepisami art. 5 ust. 8 ustawy, tj. przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1344), w oparciu o obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 września 2025 r. w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2024 r. (M.P. z 2025 r. poz. 1006).

Weryfikacji poddano 2 przypadki przyznania dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka. W obydwu przypadkach dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka organ przyznał rodzicowi samotnie wychowującemu dziecko, ponieważ drugi z rodziców jest nieznany, co jest zgodne z art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy. W kontrolowanych przypadkach przyznawano dodatek w wysokości 193,00 zł miesięcznie.

W 2 spośród poddanych kontroli postępowań, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej został przyznany zgodnie z art. 12a ust. 1 i 2 ustawy, tj. rodzicowi na trzecie i następne dziecko, w wysokości 95,00 zł miesięcznie.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przyznano rodzicom na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka do ukończenia 16 roku życia (2 przypadki), ponieważ legitymowało się orzeczeniem niepełnosprawności, co jest zgodne z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy. Organ przyznawał dodatek w wysokości 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia, co jest zgodne z art. 13 ust. 2 ustawy.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (9 przypadków) organ przyznawał jednorazowo w wysokości 100,00 zł na dziecko, w związku z rozpoczęciem roku

szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego, na wniosek rodzica, złożony do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, co jest zgodne z art. 14 ust. 1-4 ustawy.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania organ przyznał rodzicowi dziecka w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy (1 przypadek). Organ przyznał dodatek w wysokości 69,00 zł miesięcznie. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania został przyznany na okres 10 miesięcy w roku, w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego, co jest zgodne z art. 15 ust. 2 ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych powodem odmowy przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego było niespełnianie warunku określonego w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, tj. przekroczenie kryterium dochodowego, co zostało właściwie udokumentowane i obliczone w toku postępowania.

W poddanych kontroli sprawach wystąpiły 3 przypadki utraty dochodu powodującej, że prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego ustalano od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 6 ustawy.

W przypadku przyznania świadczeń rodzinnych po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do świadczeń rodzinnych było w myśl art. 24 ust. 6a ustawy weryfikowane z uwzględnieniem art. 5 ust. 4c ustawy.

3.3. Świadczenia opiekuńcze

3.3.1. Zasiłek pielęgnacyjny

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego świadczenie to zostało przyznane:

- w **6** przypadku niepełnosprawnemu dziecku - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy;
- w **2** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- w **3** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a niepełnosprawność ta powstała przed ukończeniem przez tę osobę 21. roku życia – na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy.

Akta poddanych kontroli postępowań zawierały kompletne wnioski o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego wraz z załączonymi do nich aktualnymi orzeczeniami o niepełnosprawności.

W każdym przypadku zasiłek pielęgnacyjny został przyznany w wysokości wynikającej z art. 16 ust. 4 ustawy, tj. w kwocie 215,84 zł miesięcznie do końca okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

3.3.2. Świadczenie pielęgnacyjne

W **4** poddanych kontroli przypadkach przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (według nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.) świadczenia te zostały przyznane jednemu z rodziców dzieci, ponieważ sprawowali opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia, które legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Akta spraw w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zawierały wszystkie niezbędne dokumenty, w szczególności wnioski wraz z niezbędnymi oświadczeniami oraz orzeczenia o niepełnosprawności osób wymagających opieki, które w każdym poddanym kontroli przypadku zawierały wskazania konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Organ przyznawał świadczenia pielęgnacyjne w wysokości określonej w obwieszczeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2024 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2025 (M.P. z 2024 r. poz. 967), tj. w kwocie 3.287,00 zł. W oparciu o nowe obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 października 2025 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2026 (M.P. z 2025 r. poz. 1127), po jego wejściu w życie, organ wydał decyzje zmieniające wydane w sprawach decyzje pierwotne od dnia 1 stycznia 2026 r. w zakresie wysokości świadczenia, podnosząc je do kwoty 3.386,00 zł.

3.4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 8 przypadkach wniosek został złożony przez matkę lub ojca dziecka. Wszystkie wnioski zostały złożone w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka została przyznana 4 osobom, których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego określonej w art. 15b ust. 2 ustawy, tj. kwoty 1.922,00 zł, co zostało należycie udokumentowane i obliczone w toku postępowania. Organ w każdym z tych przypadków przyznał świadczenie jednorazowo w wysokości 1.000,00 zł.

W 3 przypadkach – ze względu na przekroczenie kwoty kryterium dochodowego – organ wydał decyzje odmowne. W pozostałym 1 przypadku wniosek został pozostawiony bez rozpatrzenia na podstawie art. 24a ust. 2 ustawy. W realiach tej sprawy wniosek o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka został złożony w dniu 23 grudnia 2025 r. Organ w dniu 7 stycznia 2026 r. skierował do wnioskodawcy wezwanie do uzupełniania braków formalnych wniosku poprzez przedłożenie dokumentów niezbędnych do ustalenia sytuacji dochodowej rodziny wnioskodawcy (w treści wezwania precyzyjnie wskazano, jakie dokumenty powinny zostać przedłożone). Organ wyznaczył wnioskodawcy 14-dniowy termin od daty odbioru pisma na zastosowanie się do treści wezwania pouczając go, że w przeciwnym wypadku wniosek zostanie pozostawiony bez rozpatrzenia. Wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku zostało

odebrane przez stronę w dniu 8 stycznia 2026 r. Jednak jeszcze przed upływem tego terminu, tj. w dniu 22 stycznia 2026 r. organ skierował do strony zawiadomienie o pozostawieniu jej wniosku bez rozpatrzenia. Zgodnie z art. 57 § 1 k.p.a. jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. **Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.** Oznacza to, że organ skierował do strony pismo o pozostawieniu wniosku jej wniosku bez rozpatrzenia przedwcześnie, bowiem w dniu 22 stycznia 2026 r. nie upłynął jeszcze termin na zastosowanie się do treści wezwania, który organ sam określił.

Do wniosków o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wnioskodawcy załączali zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, z którego wynikało, że kobieta będąca matką dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co czyni zadość wymaganiom określonym w art. 15b ust. 5-6 ustawy.

3.5. Świadczenie rodzicielskie

We wszystkich poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie przyznania świadczenia rodzicielskiego z wnioskiem o przyznanie tego świadczenia występowała matka dziecka. Każdy wniosek zawierał oświadczenie, zgodnie z którym wnioskodawczyni nie urodziła dziecka w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co stanowiłoby podstawę do obniżenia wysokości należnego świadczenia rodzicielskiego w myśl art. 17c ust. 6 ustawy.

W celu stwierdzenia braku istnienia przesłanek negatywnych przyznania świadczenia rodzicielskiego określonych w art. 17c ust. 9 pkt 1-5 ustawy, wnioskodawcy składali oświadczenia o braku istnienia tych przesłanek. Ponadto organ w toku postępowania dowodowego każdorazowo dokonywał weryfikacji informacji zawartych we wniosku.

W każdym kontrolowanym przypadku organ wydał decyzję przyznającą matce dziecka świadczenie rodzicielskie na okres 52 tygodni od dnia porodu w związku z okolicznością, że w realiach każdej sprawy nastąpiło urodzenie jednego dziecka przy jednym porodzie, co jest zgodne z art. 17c ust. 3 pkt 1 ustawy.

Wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc kalendarzowy ustalana była zgodnie z art. 17c ust. 7 ustawy. Wówczas organ dzielił kwotę

świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożył przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w zakresie powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych jedynie tytułu rozporządzeń bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie, uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a. oraz pozostawienia wniosku o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z dnia 23 grudnia 2025 r. bez rozpatrzenia przed upływem terminu, który został wyznaczony stronie na uzupełnienie braków formalnych wniosku, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy.

4. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych

W każdym przypadku postępowania w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych były wszczynane na wniosek strony.

W większości poddanych kontroli wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (jedyne wyjątki stanowiły wnioski złożone w formie elektronicznej) stwierdzono błąd polegający na braku wskazania adresu organu właściwego, do którego wniosek jest kierowany.

Ponadto w toku analizy tych wniosków stwierdzono inne błędy, które świadczą o tym, że były one weryfikowane w sposób nierzetelny:

- we wniosku, którym zainicjowano sprawę zakończoną wydaniem decyzji z dnia 5 czerwca 2025 r. nr MOPS/000003/5213/06/2025 w przeznaczonym do tego polu dot. składu rodziny nie wskazano relacji poszczególnych członków rodziny do wnioskodawcy;
- we wniosku, którym zainicjowano sprawę zakończoną wydaniem decyzji z dnia 18 listopada 2025 r. nr MOPS/000058/5210/11/2025 pola wniosku przeznaczone do wypełnienia dla wnioskodawców, którzy wnioskuje o dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka pozostało niewypełnione pomimo okoliczności, że wnioskodawca wnioskował o przyznanie tego dodatku;

- we wnioskach, którymi zainicjowano sprawy zakończone wydaniem 12 decyzji³ pola dotyczące uzyskania oraz utraty dochodu pozostały niewypełnione;
- we wniosku, którym zainicjowano sprawę zakończoną wydaniem decyzji z dnia 17 czerwca 2025 r. nr MOPS/000004/5213/06/2025 pole dotyczące uzyskanie dochodu pozostało niewypełnione.

W pozostałym zakresie poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 23 ust. 3 ustawy, prawidłowo wypełniony wniosek, zawierający dane dotyczące:

- 1) osoby występującej o przyznanie świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
 - 2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, oraz odpowiednio:
 - a) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e, art. 30 f ustawy z dnia 26 lipca o podatku dochodowym od osób fizycznych, dotyczące każdego członka rodziny,
 - b) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, tj.: prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację, zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o okresie, na który został udzielony urlop wychowawczy, oraz o okresach zatrudnienia i/lub inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia rodzinnego będącego przedmiotem wniosku
- zgodnie z wymogami art. 23 ust. 4 ustawy.

³ z dnia 8 stycznia 2025 r. nr MOPS/000001/5213/01/2025, z dnia 26 lutego 2025 r. nr MOPS/000003/5210/02/2025, z dnia 5 czerwca 2025 r. nr MOPS/000003/5213/06/2025, z dnia 30 lipca 2025 r. nr MOPS/000014/5210/07/2025, z dnia 16 września 2025 r. nr MOPS/000019/5210/09/2025, z dnia 16 września 2025 r. nr MOPS/000020/5210/09/2025, z dnia 25 września 2025 r. nr MOPS/000026/5210/09/2025, z dnia 14 listopada 2025 r. nr MOPS/000055/5210/11/2025, z dnia 18 listopada 2025 r. nr MOPS/000058/5210/11/2025, z dnia 20 stycznia 2026 r. nr MOPS/000001/5213/01/2026, z dnia 30 stycznia 2026 r. nr MOPS/000002/5213/01/2026 oraz z dnia 11 lutego 2026 r. nr MOPS/000002/5210/02/2026

Złożone przez strony wnioski o przyznanie świadczenia zawierały klauzulę zastępującą pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o następującej treści: „Oświadczam, że jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, co jest zgodne z art. 23 ust. 2a ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach w przypadku utraty lub uzyskania dochodu przez członków rodziny w aktach sprawy do wniosku załączone były dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość, zgodnie z art. 23 ust. 4d ustawy w związku z art. 3 pkt 1 ustawy.

MOPS w Kietrze, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku.

W poddanych kontroli aktach spraw zakończonych wydaniem decyzji odmownych organ nie realizował obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. W myśl wskazanego przepisu w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Należy wskazać, że zaniechanie realizacji obowiązku wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. godzi również w wyrażoną w art. 9 k.p.a. zasadę informowania stron. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 3 lutego 2011 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt II GSK 41/10, udowodnione naruszenie obowiązku informacyjnego przez organ jest wystarczającą podstawą do uchylenia decyzji, choćby ta decyzja formalnie odpowiadała prawu materialnemu. Ma to miejsce zwłaszcza wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że to właśnie błędna informacja lub jej brak spowodowały zachowanie strony przynoszące w rezultacie niekorzystne dla niej konsekwencje.

W aktach wszystkich postępowań administracyjnych stwierdzono założenie metryk spraw, co czyni zadość realizacji obowiązku określonego w art. 66a § 1 k.p.a. Metryki te nie spełniały jednak wymogów określonych w art. 66a § 2 k.p.a., zgodnie

z którym w treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów określających te czynności. Część prowadzonych metryk nie zawierała wszystkich czynności, które zostały podjęte w toku prowadzonych przez organ postępowań (takich jak kierowanie do stron wezwań do uzupełnienia braków formalnych czy czynności polegających na przyjmowaniu dokumentów od wnioskodawców, które składali oni po zastosowaniu się do treści tych wezwań). Ponadto daty poszczególnych czynności podejmowanych w ramach postępowań administracyjnych określone w metrykach nie zawsze pokrywały się z datami rzeczywistego dokonania tych czynności. Tytułem przykładu, w sprawie zakończonej wydaniem decyzji z dnia 30 stycznia 2026 r. nr MOPS/000002/5213/01/2026 według treści metryki weryfikację informacji zawartych we wniosku przeprowadzono w dniu 30 stycznia 2026 r., natomiast znajdujące się w aktach sprawy wydruki tych weryfikacji datowane są na dzień 16 stycznia 2026 r. Z tych względów nie sposób uznać, że metryki prowadzonych postępowań były prowadzone w sposób rzetelny, uwzględniający regulację zawartą w art. 66a § 2 k.p.a.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

5. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

W poddanych kontroli sprawach organ terminowo ustalał stronom prawo do świadczeń rodzinnych. Co do zasady wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była dopiero po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia dotyczące:

- 1) powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych jedynie tytułu rozporządzeń bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie;

- 2) pozostawienia wniosku o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z dnia 23 grudnia 2025 r. bez rozpatrzenia przed upływem terminu, który został wyznaczony stronie na uzupełnienie braków formalnych wniosku, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy;
- 3) nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych;
- 4) prowadzenia metryk spraw administracyjnych w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.;

2. Nieprawidłowości dotyczące:

- 1) braku upoważnienia Kierownika MOPS w Kietrze do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych pomimo faktu, że osoba ta podejmuje czynności w ramach tych postępowań, co narusza art. 20 ust. 3 ustawy;
- 2) braku upoważnienia jednego pracownika MOPS w Kietrze do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych pomimo faktu, że osobie tej przypisano w zakresie obowiązków realizację zadań wynikających z ustawy, co stanowi naruszenie art. 20 ust. 3 ustawy;
- 3) upoważnienia pracownika socjalnego do realizacji zadań wynikających z ustawy przy jednoczesnym naruszeniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej, co narusza art. 20 ust. 4 ustawy;
- 4) uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.
- 5) nierealizowania przez organ przed wydaniem decyzji odmownych obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., co narusza również art. 9 k.p.a.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niewłaściwym upoważnieniem przez organ właściwy Kierownika MOPS w Kietrze oraz jednego pracownika tej jednostki do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych;
- 2) niewystarczającym nadzorem Kierownika MOPS w Kietrze nad realizowanymi zadaniami;
- 3) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa materialnego i procesowego przez osoby prowadzące postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Kierownika MOPS w Kietrze nad zadaniami realizowanymi w kontrolowanym zakresie przez pracowników ośrodka;
- 2) wydanie przez organ właściwy upoważnień dla wszystkich pracowników MOPS w Kietrze, którzy prowadzą postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych zgodnie z wymogami określonymi w art. 20 ust. 3 ustawy;
- 3) zapewnianie ciągłości pracy jednostki w sytuacji nieobecności Kierownika MOPS w Kietrze spowodowanej urlopem bądź chorobą bez angażowania pracowników socjalnych w wykonywanie zadań wynikających z ustawy;
- 4) powoływanie w podstawach prawnych decyzji zastosowanych przepisów rozporządzeń ze wskazaniem paragrafów, ustępów oraz punktów głównych jednostek redakcyjnych tych aktów prawnych, które znalazły zastosowanie w sprawie;
- 5) uzasadnianie decyzji administracyjnych zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 3 k.p.a.;
- 6) rzetelną weryfikację wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych;
- 7) prowadzenie metryk spraw administracyjnych zgodnie z wymogami określonymi w art. 66a § 2 k.p.a.;
- 8) realizowanie przez organ przed wydaniem decyzji niezgodnych z żądaniem stron obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a.;
- 9) pozostawianie bez rozpoznania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych dopiero po upływie terminu wyznaczonego dla strony na uzupełnienie braków formalnych zgodnie z art. 24a ust. 2 ustawy.

- VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu**.
- VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej